

פרט לבית דין הדיוטות¹ – Excluding a court composed of laymen

OVERVIEW

The גמרא concluded that the phrase 'ובפני בי"ד' comes to exclude a בית דין של הדיוטות that their ruling is invalid. רש"י explains (and תוספות concurs) that this exclusion of a בית דין של הדיוטות is limited to דיני קנסות only, However cases of דיני ממונות may be conducted by a בית דין של הדיוטות. Generally דיני קנסות are those cases where the aggrieved party does not receive full compensation or the compensation is a fixed amount (as opposed to דיני ממונות where the payment is equal to the loss incurred).

פירש הקונטרס לענין דיני קנסות -

רש"י explained that this exclusion of a בית דין של הדיוטות is referring to the laws of fines; such as the חצי נזק of קרן (according to the מ"ד who maintains קנסא).

תוספות anticipates a difficulty:

ואף על גב דמתניתין לא איירי בקנסות² למאן דאמר³ תנא שור לרגלו ומבעה לשינו - משנה And even though that, according to the one who maintains that when the משנה (of אבות ד') taught us שור it was referring to רגל, and מבעה was referring to שן; our first משנה (of ארבעה אבות) is not discussing קנסות (for all the אבות in that משנה are דיני קנסות, not חיובי ממון); why therefore would the תנא of this משנה states that by קנסות of בי"ד the הדיוטות are excluded, when the (first) משנה is not even discussing דיני קנסות?!

תוספות responds:

מכל מקום מרמז לנו התנא במתניתין אפילו במילי דלא איירי ברישא - Nevertheless that תנא of this משנה alludes even to issues that were not discussed in the beginning of the מסכת (in the משנה of אבות ד').

תוספות supports this view; that occasionally the תנא may be referring to new cases that were not previously discussed:

דהכי נמי מפרש בסמוך על פי עדים פרט למודה בקנס ואחר כך באו עדים: For this is also how the גמרא shortly explains the phrase of 'על פי עדים' in this משנה, that it comes to exclude a case where the מזיק admitted to a fine and the עדים came afterwards to convict him. There too we are alluding to a case of קנס which was

¹ In this case refers to those who did not receive the 'סמיכה', which was limited to ישראל only.

² Tosfos assumes that all the משניות of this פרק are expanding and expounding the first משנה of אבות ד'.

³ שמואל לעיל ד, א. See 'Thinking it over' #'s 1&2.

not mentioned in the original משנה.

SUMMARY

References are (occasionally) made to cases outside the current area of discussion.

THINKING IT OVER

1. משנה states that according to the תוספות לשינוי, the משנה is not discussing קנס. However, even according to this משנה there is קנס in the משנה, as the משנה previously taught us קנס לאתווי קרן⁴!!

2. It seems from תוספות that according to the משנה that משנה דשור וכל מילי דשור (and מבעה), there is a קנס in our משנה; presumably קרן. However קרן in the משנה is referring to a מועד⁵ where it is ממון, not קנס!⁶

⁴ See אמ"ה (footnote # 140).

⁵ See (ובכ"מ) ד"ה הא תוספות ח, א ד"ה הא (ובכ"מ) משנה states that since the משנה it cannot be referring to a תם which pays מגופו.

⁶ See מהר"ם שי"ף.